

Zeer energiezuinige woningbouw: een kwestie van volhouden.

Vorige week stemde de Kamer onverwacht in met een motie van Paulus Jansen (SP) om de isolatiewaarde van de schil van nieuwbouwwoningen in de bouwregelgeving te verhogen naar $R_c=5$. Op dit moment is die waarde 2.5 en deze wordt met het nieuwe Bouwbesluit verhoogd naar 3.5. Die laatste waarde wordt in de praktijk al vaak toegepast. Hoewel wij voorstander zijn van het verhogen van de schilisolatie van woningen, ontraden wij de minister de motie op te volgen.

De motie doorkruist het Lente-akkoord, het convenant dat de sector in 2008 met de overheid afsloot. Daarin is vastgelegd dat in 2015 alle nieuwbouw (woning en utiliteitsgebouwen) 50% energiezuiniger moet zijn dan in 2007. De sector heeft hier voor met de overheid een innovatie- en implementatietraject vastgelegd. Door de voorgestelde, overhaaste wijziging zullen onnodig meerkosten worden gemaakt en is het risico groot dat in de uitvoering problemen ontstaan. De motie versterkt het beeld van de onbetrouwbare overheid. Hoeveel nut heeft het om convenanten met de overheid af te sluiten, als die daarna met aanvullende eisen komt?

De EPC drukt de energieprestatie van een gebouw uit in één getal. In die norm zit een groot aantal gebouwaspecten die gezamenlijk de energieprestatie van een gebouw bepalen. Een dergelijke prestatienorm geeft opdrachtgevers en ontwerpers alle vrijheid in de keuze van het energiesysteem, zo lang maar de vereiste EPC wordt bereikt. Door die vrijheid worden productverbetering en innovatie maximaal gestimuleerd. Gedetailleerde regels frustreren dat.

Het bijzondere is dat de vier brancheverenigingen het inhoudelijk wel eens zijn met de insteek van de motie, namelijk om zwaarder in te zetten op de kwaliteit van de schil. Sterker, de vier convenantpartijen zijn druk bezig met een campagne om hun leden te stimuleren om bij nieuwbouw voorrang te geven aan het treffen van een pakket robuuste, energiebesparende maatregelen. In dat pakket zitten naast een hoger isolatieniveau van gevel, vloer en dak, ook drielaagse beglazing, een zongerichte oriëntatie en een lage-temperatuur verwarmingssysteem.

Het grote voordeel van een woningcasco uitgerust met een robuust pakket is dat de energiebehoefte voor ruimteverwarming relatief beperkt is en dat de energieprestatie in de toekomst veel minder afhankelijk is van het type installatie dat bewoners mogelijkwijs gaan aanbrengen als de oude installatie vervangen moet worden. Bovendien kan een woning met een robuust pakket nu, maar ook in de (verre) toekomst aangesloten worden op allerlei laagwaardige warmtebronnen, die op een lage temperatuur warmte afgeven. Dat geldt bijvoorbeeld voor de warmtepomp, een collectief warmtenet, zonnecollectoren, maar ook voor een HR-ketel. Dergelijke lage-temperatuur systemen hebben een veel hoger rendement en leveren meer comfort voor de bewoners. Een robuust energiebesparingpakket is dus warm aanbevolen, maar vergt nog wel de nodige ontwikkelings- en implementatiewerkzaamheden.

De Lente-akkoordpartners vinden het dus zeer aanbevelenswaardig de sector een robuust pakket in alle nieuwbouwwoningen gaat toepassen. Maar opdrachtgevers, aannemers en toeleveranciers moeten wel voldoende tijd krijgen om hun systemen en bouwmethoden daar op aan te passen. Geleidelijke invoering is ook nodig om de techniek rond dit pakket verder te ontwikkelen en te evalueren, want hierbij kunnen bij verkeerde uitvoering zich problemen voordoen en er ontstaan bouwfysische risico's. Wat dat betreft hebben we voldoende leergeld betaald met de kinderziekten in geavanceerde installatietechnieken. Wij adviseren daarom minister Donner eerst de resultaten van onze campagne af te wachten en pas over een of twee jaar, na evaluatie, te beslissen of en wanneer verdergaande aanscherping van de regelgeving aan de orde is.

Met het breed invoeren van het robuuste energiebesparingpakket in combinatie met aanscherping van de EPC komt de bouwsector langzaam aan het einde van de mogelijkheden om op gebouwniveau energie te besparen. Verdere isolatie en optimaliseren van installaties is dan nauwelijks meer effectief en kost erg veel geld extra. Het kleine beetje energie dat na 2015 nog in nieuwe woningen wordt gebruikt voor ruimteverwarming en warm tapwater zou zoveel mogelijk duurzaam opgewekt moeten worden. Dat kan op woningniveau - met behulp van zonnecollectoren en pv-cellen - maar dat zou net zo goed op gebiedsniveau kunnen of daar buiten (windmolens op zee, pv-cellen in de Sahara). De overheid zou huishoudens kunnen verplichten om minimaal een bepaald percentage duurzame energie te gebruiken. Maar dat hoort niet in de bouwvoorschriften thuis.

De vier brancheverenigingen hebben met het tekenen van het Lente-akkoord een enorme stap gezet in het terugdringen van het energiegebruik in de woningbouw. Vijftig procent energiereductie in 7 jaar is zeer ambitieus. Tegelijkertijd spannen zij zich – samen met gemeenten - in om de bouwkwiteit verder te verhogen, teneinde debacles zoals zich eerder hebben voorgedaan met energiezuinige installaties, te voorkomen. Nieuwbouw is - mede door de hoge energiezuinigheid - duurder dan woningen in de bestaande voorraad. Reden voor veel ondernemers om de doelstellingen van het Lente-akkoord in deze crisistijd ter discussie te stellen. Begrijpelijk, want de verkoop van de nieuwbouw staat zwaar onder druk en veel bedrijven komen in de problemen. Toch hebben de vier brancheverenigingen besloten zich aan de doelstellingen te houden en niet het rijk te vragen om die te matigen, hoewel de huidige coalitie zich daar voor open lijkt te stellen. De Lente-akkoordpartners dringen er daarom wel met kracht bij het rijk op aan ernst te maken met het energiezuiniger maken van de bestaande voorraad, zodat de concurrentiepositie van de nieuwbouw niet verder verslechtert. Het verplichten van het energielabel hoort hier ook bij. Tevens vragen we van de overheid om zeer terughoudend te zijn in het stellen van aanvullende voorwaarden, anders verliest het Lente-akkoord haar geloofwaardigheid.

Jan Fokkema, namens de vier Lente-akkoord partners: Aedes, Bouwend Nederland, NVB en NEPROM.